

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять

з дисципліни: «Державне регулювання економіки»

для студентів напрямку

6.030504, 6.030509 – «Економіка та підприємництво»

Харків, ХНАДУ 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять

з дисципліни: «Державне регулювання економіки»

для студентів напряму

6.030504, 6.030509 – «Економіка та підприємництво»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол №__ від ____

Укладачі:

Прокопенко М.В.
Токар І.І.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять

з дисципліни: «Державне регулювання економіки»

для студентів напрямку

6.030504, 6.030509 – «Економіка та підприємництво»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № ____ від _____

Харків, ХНАДУ 2012

Укладачі: ст.в. Прокопенко М.В.
ас. Токар І.І.

Кафедра економіки підприємства

ВСТУП

Методичні вказівки містять завдання практичних занять по темах курсу «Державне регулювання економіки», метою яких є закріплення знань студентів, одержаних під час слухання лекцій.

Мета викладання дисципліни – формування системи знань про сутність і зміст державного регулювання як філософію підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки і конкуренції.

Задачі викладання дисципліни – вивчення основних понять, систем і алгоритмів ДРЕ; набуття практичних навичок розв’язання конкретних завдань; формування вмінь творчого пошуку вирішення задач втручання у ринкові процеси державою.

Практичне заняття № 1
**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ, ЯК
ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ**

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Що таке «ДРЕ»?
2. Що таке «державна економічна політика»?
3. Що таке «державне управління економікою»?
4. Що є об'єктом ДРЕ?
5. Хто є суб'єктом ДРЕ?
6. Що таке вади «державного регулювання економіки»?
7. Які є фактори вад ДРЕ (держави)?
8. Чим обумовлені масштаби ДРЕ?

Підготуйте реферати на тему.

1. Охарактеризуйте ринкову, командну та змішану форми організації економіки.
2. Сутність монополізації економіки як вада ринкового саморегулювання.
3. Суспільні товари: сутність та функції.

Література [1, 7, 9, 11, 12].

Практичне заняття № 2
**СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ КРАЇНИ.**

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Що таке «стратегія соціально-економічного розвитку країни»?
2. Що таке «тактика»?
3. Які існують етапи цілебудови?
4. Чим обумовлена необхідність соціально-економічного прогнозування та макроекономічного планування?
5. Яким чином здійснюється ранжування цілей?
6. Що таке «пріоритети в економіці»?

7. Що виступає критерієм визначення пріоритетів?
8. Які існують правила побудови дерева цілей?
9. Як класифікуються цілі?
10. У чому полягає сутність соціально орієнтованої ринкової економіки як стратегічної мети соціально-економічного розвитку в Україні?

Підготуйте реферати на тему.

1. Сутність цілеспрямованості, системності, наукової обґрунтованості, адекватності, альтернативності як принципів СЕП.
2. Класифікація соціально-економічних прогнозів.
3. Охарактеризуйте Державні програми економічного і соціального розвитку (ДПЕСР) України як форми макроекономічного планування в Україні.

Література [3, 4, 7, 9, 11].

Практичне заняття № 3 **ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА**

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Назвіть складові фінансової системи України.
2. Назвіть складові бюджетної системи України.
3. Назвіть складові податкової системи України.
4. У чому зміст зведеного балансу фінансових ресурсів держави?
5. Що таке «доходи та видатки державного бюджету України»?
6. За рахунок яких джерел формуються доходи державного бюджету України?
7. У чому полягає сутність поточних видатків і видатків розвитку?
8. Що таке «бюджетні субсидії», «субвенції», «дотації»?
9. Що таке «збалансованість», «профіцит», «дефіцит», «секвестр бюджету»?
10. Які існують засоби подолання бюджетного дефіциту?

Підготуйте реферати на тему.

1. Характеристика держави як суб'єкта ринку цінних паперів.
2. Основні етапи бюджетного процесу в Україні.
3. Основні функції податків.
4. Принципи побудови податкової системи.
5. Система оподаткування України.

Література [2, 3, 8, 9, 11].

Практичне заняття № 4

СТРУКТУРНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Які є види структури економіки?
2. Які пропорції характеризують відтворювальну, галузеву, територіальну, соціальну структуру економіки?
3. Які структурні співвідношення характерні для економіки України?
4. У чому полягає сутність пасивної та активної структурної політики?
5. Що таке «пріоритети структурної політики»?
6. Які стратегії застосовується до пріоритетних і непріоритетних елементів структури?
7. Які критерії застосовуються для визначення пріоритетних галузей економіки?
8. Що таке «інвестиції»?
9. Що таке «інвестиційна діяльність»?
10. Хто є суб'єктами інвестиційної діяльності?

Підготуйте реферати на тему.

1. Принципи державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
2. Критерії визначення пріоритетних об'єктів інвестування.
3. Інструменти податкового регулювання інвестиційної діяльності.

4. Інструменти бюджетного та грошово-кредитного регулювання інвестиційної діяльності.

Література [3, 5, 8, 11, 12].

Практичне заняття № 5
НАУКОВО – ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА
ПОЛІТИКА.

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Як впливає НТП на соціально-економічний розвиток?
2. Як впливає НТП на криву виробничих можливостей?
3. Як впливає НТП на рівноважне економічне зростання?
4. Що належить до принципів державної науково-технічної політики?
5. Що таке «інновації»?
6. У якій послідовності здійснюється чергування стадій інноваційного процесу?
7. У чому полягає сутність простого внутрішньоорганізаційного, простого міжорганізаційного та розширеного інноваційних процесів?
8. Яким чином класифікуються інновації?
9. Розкрийте зміст етапів (фаз) поширення інновацій.
10. У чому полягає сутність екстерналій від інноваційної діяльності?
11. Що належить до методів державного регулювання інноваційних процесів?

Підготуйте реферати на тему.

1. Функції державних органів України у сфері науково-технічної політики.
2. Прямі методи реалізації науково-технічної політики.
3. Види, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності.

Література [4, 6, 9, 10, 12].

Практичне заняття № 6

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА.

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Що таке «підприємництво»?
2. Яким чином розвиток підприємництва впливає на економіку?
3. Що є метою та змістом підприємництва?
4. Які критерії застосовуються при визначенні монополістів?
5. Хто може бути суб'єктом банкрутства?
6. Хто приймає рішення про банкрутство підприємства?
7. У чому полягає сутність дерегулювання підприємництва?
8. У чому полягає сутність регуляторної реформи в Україні?
9. У чому полягає сутність формування інституційних засад державної підтримки підприємництва?
10. У чому полягає сутність формування функціональних засад державної підтримки підприємництва?

Підготуйте реферати на тему.

1. Основні функції Антимонопольного комітету України.
2. Роль держави щодо формування ринкової інфраструктури.
3. Основні параметри підприємницького середовища.
4. Складові механізми державного регулювання підприємництва.

Література [1, 7, 8, 10, 11].

Практичне заняття № 7

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. У чому полягають сутність і завдання зовнішньоекономічної політики держави?
2. Які основні пріоритети зовнішньоекономічної політики України?

3. Які є види зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), у чому полягає їхня сутність?
4. Що означає національний режим для іноземних суб'єктів ЗЕД на території України?
5. Що означає режим найбільшого сприяння для іноземних суб'єктів ЗЕД на території України?
6. Що означає спеціальний режим для іноземних суб'єктів ЗЕД на території України?
7. У чому полягає сутність адміністративних методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?
8. У чому полягає сутність економічних методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?
9. У чому полягає сутність політики вільної торгівлі?
10. У чому полягає сутність політики протекціонізму?

Підготуйте реферати на тему.

1. Сутність індикативних цін як нетарифного інструмента державного регулювання ЗЕД.
2. Сутність державної політики залучення іноземних інвестицій.
3. Що таке «іноземні інвестиції», який їхній правовий статус на території України.
4. Умови та вимоги щодо здійснення вітчизняних інвестицій за кордон.

Література [4, 5, 9, 11, 12].

Практичне заняття № 8 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН ТА ІНФЛЯЦІЇ.

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Чим викликана необхідність державного регулювання цін?
2. У чому полягає сутність державного регулювання цін?
3. Які державні органи України утворюють систему органів ціноутворення?

4. Яким чином розподіляється компетенція державних органів ціноутворення в Україні?
5. Які є форми державного регулювання цін?
6. У чому полягає сутність прямих методів державного регулювання цін?
7. У чому полягає сутність опосередкованих методів державного регулювання цін?
8. Охарактеризуйте типові цілі державного регулювання цін і механізм досягнення їх.
9. У чому полягає мета, сутність та які наслідки введення граничних рівнів рентабельності?
10. У чому полягає сутність запровадження механізму декларування цін?
11. Які фактори інфляції?

Підготуйте реферати на тему.

1. Сутність антиінфляційної політики.
2. Сутність та інструменти політики доходів.
3. Сутність та які інструменти дефляційної політики.
4. Сутність та які інструменти адаптаційної політики?

Література [2, 4, 7, 8, 9].

Практичне заняття № 9 РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА.

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. У чому полягає сутність регіональної економічної політики?
2. Що є об'єктом державної регіональної економічної політики?
3. Як побудовано адміністративно-територіальний устрій України?
6. Які повноваження місцевих представницьких органів адміністративно-територіальних утворень України?
7. Які складові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики держави?

8. Яка роль державної фінансової політики в економічному розвитку регіонів?
9. Що належить до муніципальних фінансів?
10. Які основні функції місцевих бюджетів?
11. За рахунок яких джерел формуються доходи місцевих бюджетів?
12. Що таке «регульовані доходи місцевих бюджетів»?
13. Що таке «власні доходи місцевих бюджетів»?
14. Які є місцеві податки і збори?

Підготуйте реферати на тему.

1. Механізм запровадження місцевих податків і зборів?
2. Основні статті видатків місцевих бюджетів?
3. Зміст напрямів державної регіональної економічної політики.
4. Повноваження місцевих державних адміністрацій та інших виконавчих органів адміністративно-територіальних утворень України?

Література [1, 5, 6, 10, 12].

Практичне заняття № 10 **СУСПІЛЬНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.**

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Розкрийте методику розрахунку мінімального споживчого бюджету.
2. Що таке «мінімальний споживчий бюджет»?
3. Що таке «мінімальний нормативний споживчий кошик»?
4. Що таке «норми споживання населенням товарів і послуг»?
5. Що таке «енергетична цінність продуктів харчування»?
6. Який зміст зведеного балансу трудових ресурсів?
7. Який зміст балансу ринку праці?
8. У чому полягає сутність державної політики в сфері зайнятості населення?
9. Що таке «зайнятість населення»?

10. Що таке «безробіття»?

Підготуйте реферати на тему.

1. Фрикційне, структурне, циклічне і природне безробіття.
2. Активні та пасивні заходи регулювання зайнятості населення.
3. Засоби державного регулювання зайнятості населення.

Література [2, 4, 8, 9, 12].

Практичне заняття № 11 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Дайте розгорнуту відповідь на питання.

1. Що таке «екологія»?
2. Що таке «екологічне регулювання»?
3. Чим викликана необхідність охорони навколишнього природного середовища?
4. Що є об'єктами охорони навколишнього природного середовища?
5. Які є методи екологічного регулювання?
6. Охарактеризуйте державне управління у сфері охорони навколишнього природного середовища.
7. Який зміст екологічних процедур (екологічної експертизи, державної екологічної інспекції)?
8. За рахунок яких джерел здійснюється фінансування природоохоронних заходів?

Підготуйте реферати на тему.

1. Стандартизація і нормування в екологічній сфері.
2. Екологічні цільові комплексні програми.
3. Кадастри природних ресурсів.
4. Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності в Україні.

Література [1, 3, 9, 10, 11].

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абалкин Л. Роль государства в становлении и регулировании рыночной экономики // Вопросы экономики. – 2009 - №6.
2. Абросимова И. В. Государственная региональная инвестиционная политика как основа социально-экономической стабилизации регионов // Социология власти. – 2009- №2.
3. Василик О. Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К., 2011.
4. Государственное регулирование экономики и социальный комплекс: Учеб. пособие для вузов / Под ред. Т. Г. Морозовой, В. А. Пикулькина. - М., 2009.
5. Гуревичев М. М. Государственное регулирование в условиях рыночной экономики. - Харьков, 2011.
6. Дежина И., Леонов И. Экономико-правовое обеспечение коммерциализации интеллектуальной собственности // Вопросы экономики. – 2008. - №10.
7. Заболоцький Б. Ф., Кокошко М.Ф., Смовженко Т.С. Економіка України. - Львів, 2009.
8. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег.- М., 1978.
9. Кузнецова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине: Практ. пособие. - К., 2010
10. Мельник А. Ф. Державне регулювання економіки перехідного періоду. Світовий досвід і проблеми України.- Тернопіль, 2009.
11. Науменко В., Панасюк Б. Впровадження методів прогнозування і планування в умовах ринкової економіки. – К., 2010.
12. Основи економічної теорії: політ економічний аспект / Відп. ред. Г.М. Климко. – К., 2011.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до практичних занять
з дисципліни: «Державне регулювання економіки»
для студентів напряму
6.030504, 6.030509 – «Економіка та підприємництво»

Укладачі: Прокопенко Микола Вікторович
Токар Інна Іванівна

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Дмитрієв І.А.

Підп. до друк.	Формат 60×80	1/16 Бум. Тип №
Друк офсетний	Ум. др. л.	Нав - вид. л.
Тираж екз.		Ціна договірна
Зак. №		

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Петровського, 25

Підготовлено у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті